

Nr 151.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard, m. fl.**, om lagstiftning angående tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter.

I motioner till 1929 års riksdag av herr Trygger m. fl. och herr Lindman m. fl. hemställdes om utredning rörande lagstiftningsåtgärder till tryggande av tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter. Frågan förföll vid nämnda riksdag på grund av kamrarnas olika beslut i ämnet.

På framställning av dåvarande chefen för socialdepartementet beslöt Kungl. Maj:t den 22 november 1929 att uppdraga åt en sakkunnig inom socialdepartementet att biträda med utredning rörande vissa i statsrådsprotokollet för nämnda dag berörda, med frågan om tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter sammanhängande spörsmål. Såsom sakkunnig tillkallades professorn vid universitetet i Lund Ragnar Bergendal.

I ett den 30 november 1933 avgivet betänkande har professor Bergendal framlagt utkast *dels* till lag med vissa bestämmelser mot ekonomiska stridsåtgärder, *dels* till lag om ändring av 11 kap. strafflagen, *dels ock* till ändringar i tryckfrihetsförordningen.

I den till grund för förslagen liggande motiveringen framhåller professor Bergendal uttryckligen, att han i enlighet med sitt uppdrag endast behandlat åtgärder, som träffa tredje man.

Erfarenheten har visat, att ekonomiska stridsåtgärder såväl mot parter i tvisterna som ock i andra tvister än arbetskonflikter tagit sig sådana yttringar att rättsmedvetandet påkallar lagstiftningens ingripande i den mån detta är möjligt. Såsom exempel må här blott erinras att vissa samhällsuppgifter, sjukvård och därmed jämförliga, vilka äro föremål för statens och kommunernas synnerliga omsorg riskera att få sina funktioner i hög grad försvårade under arbetskonflikter, ävensom att mot enskilda näringsidkare utövas tvång, vilket icke står i överensstämmelse med gällande rättsuppfattning angående individens frihet att handla i personliga och ekonomiska ting. Dessa och andra därmed sammanhängande frågor bli föremål för behandling i särskild motion till årets riksdag.

Den omständigheten, att behov föreligger av lagstiftning utöver de Bergendalska förslagens ram, får dock ingalunda hindra, att den förbättring i rättsläget, som kan vinnas genom dessa förslag, genomföres redan vid årets riksdag.

Över professor Bergendals förslag äro yttranden infortrade från vederbörande myndigheter och proposition synes utan svårighet kunna utarbetas att framläggas för den pågående riksdagen. Från regeringens sida har dock icke lämnats något besked, huruvida regeringen har för avsikt att framlägga en

sådan proposition. För att undvika varje onödigt dröjsmål synas därför förslagen genom motion böra dragas under riksdagens prövning.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte antaga bifogade utkast till lag med vissa bestämmelser mot ekonomiska stridsåtgärder ävensom bifogade utkast till lag om ändring av 11 kap. strafflagen.

Beträffande den närmare motiveringen för lagförslagen tillåta vi oss hänvisa till ovan omnämnda betänkande av professor Ragnar Bergendal samt däröver avgivna yttranden, vilka lära av utskottet infordras.

Stockholm den 23 januari 1934.

J. B. Johansson.

Gösta Bagge.

Joh. Nilsson

i Kristianstad.

A. O. Frändén.

Fritiof Gustafson.

Th. Borell.

O. Bergqvist.

M. Svensson.

Bilaga.

Utkast till lag med vissa bestämmelser mot ekonomiska stridsåtgärder.

1 §.

Till stridsåtgärd hänföres i denna lag blockad, bojkott, arbetsinställelse (lockout eller strejk), uppsägning av avtal eller annat avbrytande av ekonomisk förbindelse.

Med stridsåtgärd mot tredje man förstås stridsåtgärd som vidtages

1) i anledning av pågående arbetstvist eller annan ekonomisk tvist mot någon, som ej är part i tvisten, såvitt stridsåtgärden är av annan art än uppsägning av kollektivavtal, arbetsinställelse eller arbetsblockad, som verkställs i samband med arbetsinställelse;

2) efter upphörande av arbetstvist eller annan ekonomisk tvist i syfte att öva vedergällning mot någon, som varit part i tvisten eller som eljest därunder vidtagit stridsåtgärd eller underlåtit att efterkomma uppmaning därom;

3) för att förmä den därmed angripne eller annan att inträda eller kvarstå i eller ock att utträda ur förening av arbetsgivare eller fackförening eller annan dylik sammanslutning eller att ansluta sig till överenskommelse om gemensamt uppträdande vid ingående av avtal.

Stridsåtgärd mot tredje man skall icke anses föreligga då stridsåtgärd i anledning av pågående tvist riktas mot någon, som genom övertagande av egendom eller rörelse bisprungit eller ock efter antagande av arbete eller efter förändring av sin näringsverksamhet understödjer part eller annan, vilken ej själv är föremål för stridsåtgärd mot tredje man. Ej heller skall till sådan stridsåtgärd hänföras uppsägning av avtal, vartill någon äger rätt på grund av att avtalet brutits.

2 §.

Den som muntligen eller skriftligen eller på annat sätt uppmanar eller eljest uppsåtligen söker förmä annan att anordna, vidtaga, deltaga i eller vidmakthålla stridsåtgärd mot tredje man straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Till enahanda straff vare den förfallen, som verkställer uppsägning av avtal därom skriftlig handling upprättats, i fall där uppsägningen honom vederligen är att hänföra till stridsåtgärd mot tredje man.

Framställer någon muntligen eller skriftligen eller på annat sätt uppsåtligen hot om att anordna, vidtaga eller vidmakthålla stridsåtgärd mot tredje man, vare lag som ovan sägs.

3 §.

Den som gjort sig skyldig till förfarande, som enligt 2 § är belagt med straff, vare skyldig ersätta därav uppkommen skada.

Under skadestånd skall inbegripas jämväl ersättning för personligt lidande samt för intrång i den kränktes intresse av att ostört bedriva sin näring eller annat liknande intresse, som ej är av rent ekonomisk betydelse.

Om det med hänsyn till den skadevållandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande, skadans storlek eller omständigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas.

4 §.

Äro flera ansvariga för skada, skall skadeståndsskyldigheten dem emellan fördelas efter den större eller mindre skuld, som prövas ligga envar till last.

5 §.

Har medlem i en förening gjort sig skyldig till förfarande varom i 2 § förmäles, och ingår i föreningens verksamhet företagande av stridsåtgärd av den art, varom fråga är, vare föreningen pliktig att, där så ske kan, hindra medlemmen från att fortsätta det olovliga förfarandet och att förebygga skada genom detsamma.

För ändamål, varom nu är sagt, äge föreningen mot medlem tillämpa varje påföljd, som enligt stadgarna kan inträda på grund av åsidosättande av förpliktelse, som åligger medlem. Föreningen må jämväl, oavsett vad stadgarna innehålla, utesluta medlem för en tid av intill ett år.

Åsidosätter föreningen vad i denna paragraf stadgas, vare föreningen skyldig ersätta därav uppkommen skada enligt de i denna lag angivna grunder.

6 §.

Rätt att föra talan om ansvar jämlikt 2 § tillkomme, utom målsägande, ej mindre allmän åklagare än även sammanslutningen för främjande av yrkesintressen, av vilken den kränkte är medlem, så framt sammanslutningen äger att kära inför domstol.

7 §.

Var, som vill fordra skadestånd enligt denna lag, skall inom två år från det skadan timade anhängiggöra sin talan hos domstol. Försummas det, have han förlorat sin talan.

8 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla Kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske efter allmänna strafflagen.

Utkast till lag om ändring av 11 kap. strafflagen.

16 §.

Den, som å ställe, varom i 15 § förmäles, genom personligt tilltal, utspri-dande av skrift, vakthållning eller på annat dylikt sätt söker förmå allmänheten till deltagande i blockad eller bojkott, straffes med böter, högst 100 riksdaler, i de fall där gärningen ej med svårare straff särskilt belagd är.